

DYSLEXIEBELEID
STICHTING MARKLAND COLLEGE

Inleiding

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau (Stichting Dyslexie Nederland 2008).

Dyslectische leerlingen in het voortgezet onderwijs hebben problemen met lezen en/of spellen op woordniveau. Het probleem uit zich zowel bij het Nederlands als bij de moderne vreemde talen. Dit heeft tot gevolg dat zij moeite hebben met:

- het snel en accuraat lezen van teksten bij alle vakken
- het snel en accuraat spellen bij alle vakken
- lezen en/of spellen op woordniveau in het Nederlands en in de moderne vreemde talen.

Naast deze problematiek kunnen zich ook (lichte) problemen voordoen bij andere vaardigheden dan alleen het lezen en spellen. Niet al deze problemen doen zich in gelijke mate bij een individuele leerling voor. Er is bij dyslexie altijd sprake van een individu gebonden profiel. Alle leerlingen met dyslexie hebben echter een probleem bij het opnemen, verwerken en vervolgens weer weergeven van informatie. Hierdoor kunnen zij geregeld niet laten zien wat zij daadwerkelijk kunnen.

Stichting Markland College heeft als streven leerlingen met dyslexie zo goed mogelijk te begeleiden tijdens hun gehele schoolloopbaan tot en met het eindexamen. Dit betekent dat wij niet alleen leerlingen met een officiële dyslexieverklaring, maar ook leerlingen bij wie een vermoeden van dyslexie bestaat, die hulp en ondersteuning willen bieden die binnen onze mogelijkheden liggen. De werkgroep Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs is ons voorgegaan en heeft een protocol op papier gezet. Het doel van deze werkgroep was het ontwikkelen van een beleid waardoor dyslectische leerlingen het onderwijs kunnen volgen dat bij hen past en waardoor de zogenaamde 'afstroom' van deze leerlingen naar een lager niveau waar mogelijk wordt voorkomen.

Deze doelstelling past goed bij de visie op leren van Stichting Markland College. Met het hiernavolgend genoemde beleid proberen wij deze visie in de praktijk te brengen.

De beleidslijn van Stichting Markland College is als volgt:

De signaleringsfase in de brugklas

Wanneer een leerling bij Stichting Markland College in de brugklas komt, vindt een screening plaats. Bij deze screening worden de volgende stappen gezet:

- De gegevens van de basisschool worden kort na de aanmelding in kaart gebracht.
- De leerlingen met een dyslexieverklaring worden geregistreerd en de vakdocenten worden hierover geïnformeerd. Deze leerlingen ontvangen een faciliteitenpas.
- Alle dyslectische leerlingen krijgen aan het begin van het schooljaar uitleg over het programma Kurzweil om hen hierin vaardig te maken. De leerling kan uiteraard zelf de keuze maken om hier uiteindelijk wel/ geen gebruik van te maken.
- Bij alle brugklasleerlingen wordt een signaleringsdictee afgenomen. Deze gegevens worden samen met de basisschoolgegevens door het ondersteuningsteam beoordeeld.
- Bij leerlingen bij wie op grond van het afgenomen dictee, de basisschoolgegevens en de resultaten van de verschillende vakken dyslexie wordt vermoed, wordt contact opgenomen met de ouder(s)/verzorger(s).
- In samenspraak met hen wordt de leerling vervolgens aangemeld bij het ondersteuningsteam.
- Het ondersteuningsteam bekijkt op welke manier aangesloten kan worden bij de ondersteuningsbehoefte passend binnen het dyslexiebeleid.
- Ouder(s)/verzorger(s) krijgen tijdens de geboden ondersteuning het advies om hun kind wel of niet verder te laten onderzoeken op dyslexie bij een externe instantie.

Kort samengevat:

- Leerlingen met een officiële dyslexieverklaring krijgen een faciliteitenpas.
- Leerlingen bij wie op grond van het signaleringsdictee en alle beschikbare gegevens een vermoeden van dyslexie bestaat, krijgen ondersteuning passend binnen het dyslexiebeleid.

Wanneer ouder(s)/verzorger(s) faciliteiten voor hun zoon/dochter willen hebben, dienen zij zelf extern een volledig dyslexieonderzoek te laten verrichten. Indien tijdens dit onderzoek dyslexie wordt vastgesteld, krijgt de leerling een dyslexieverklaring. Deze verklaring geeft recht op de faciliteitenpas, wat inhoudt dat de leerling tot en met het eindexamen gebruik mag maken van faciliteiten.

Aanpassingen in het onderwijsprogramma voor een moderne vreemde taal (adequaat compenseren)

Onderbouw

Voor een enkele leerling met ernstige dyslexie kan het volgen van alle vreemde talen een zodanige belasting zijn dat hij/zij het diploma, ondanks een goede inzet, ruim voldoende capaciteiten voor het niveau en voldoende compenserende maatregelen en middelen, niet gaat behalen.

Vmbo beroepsgerichte leerwegen

De leerlingen van de beroepsgerichte leerwegen krijgen alleen Engels aangeboden. Een aanpassing in het lesprogramma voor Engels is niet toegestaan.

Mavo

Bij mavo wordt in het tweede leerjaar naast Engels en Frans ook Duits aangeboden. In dit tweede leerjaar (onderbouw) kan bij hoge uitzondering voor één vreemde taal een andere invulling gegeven worden aan het onderwijs van dat vak (zie voorwaarden).

Havo/vwo

In de eerste drie leerjaren van havo/vwo zijn zowel Frans als Duits verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan leerlingen met dyslexie. Bij hoge uitzondering kan voor één moderne vreemde taal, zijnde Frans of Duits een andere invulling gegeven worden aan het onderwijs in deze tweede moderne vreemde taal.

Onderstaande voorwaarden zijn van toepassing om een aanpassing in het onderwijsprogramma voor een moderne vreemde taal in de onderbouw te overwegen:

- Naast een dyslexieverklaring moet het onderzoeksverslag met de onderzoeks- gegevens op school aanwezig zijn.
- De leerling beschikt over ruim voldoende capaciteiten voor het onderwijsniveau dat hij/zij volgt.
- Er is sprake van ruim voldoende inzet en motivatie.
- De leerling ondervindt zodanige hinder van zijn/haar dyslexie, dat bevordering naar een hoger leerjaar verhinderd wordt, ondanks verschillende compensatiemiddelen en een goede inzet.
- De leerling is in staat zelfstandig te werken.
- De leerling heeft meerdere jaren specifieke begeleiding en mogelijk ook behandeling gehad en de school heeft inzicht gekregen in de wijze waarop dit heeft plaatsgevonden.

Procedure bij de aanvraag voor een aanpassing in het onderwijsprogramma voor één van de moderne vreemde talen

1. De mentor meldt de leerling aan bij de ondersteuningscoördinator en dyslexiecoach.
2. De ondersteuningscoördinator of dyslexiecoach neemt contact op met de ouder(s)/verzorger(s), doet dossieronderzoek en analyseert de informatie vanuit:
 - de cijferlijst,
 - het onderzoeksverslag waarin alle onderzoeksgegevens en de diagnose zijn vermeld,
 - de bevindingen van de docenten met betrekking tot de motivatie van de leerling,
 - de bevindingen van de docenten met betrekking tot de zelfstandigheid van de leerling,
 - de periode van specifieke ondersteuning die de leerling heeft genoten; ouder(s)/verzorger(s) dienen duidelijk en aantoonbaar te maken welke specifieke ondersteuning of behandeling heeft plaatsgevonden.
3. Het ondersteuningsteam bestudeert de gegevens en brengt advies uit aan de directie over het wel of niet toekennen van een aanpassing in het onderwijsprogramma voor één moderne vreemde taal.
4. De directie neemt op basis van dit advies een besluit hierover.
5. De ondersteuningscoördinator of dyslexiecoach deelt de beslissing mee aan de mentor, ouder(s)/verzorger(s) en leerling.

Als er een aanpassing in het onderwijsprogramma voor één moderne vreemde taal wordt toegekend, wordt schriftelijk vastgelegd waaraan de leerling gaat werken tijdens deze lessen en hoe de leerling getoetst wordt. Het doel moet zijn bevordering naar de hogere klas.

Bovenbouw

- In de bovenbouw van het vwo is in alle profielen vanaf 1 augustus 2007 naast het Engels een tweede moderne vreemde taal verplicht.
- In de bovenbouw van het havo is per 1 augustus 2007 een tweede moderne vreemde taal in drie van de vier profielen niet verplicht. Havoleerlingen kunnen de tweede moderne vreemde taal vermijden door een ander profiel dan cultuur en maatschappij te kiezen.
- In de bovenbouw van het vmbo is binnen de leerwegen één vreemde taal naast het Engels niet verplicht.

Dyslexie en eindexamen

Alle leerlingen met een officiële dyslexieverklaring hebben recht op verlenging van tijd (voor het centraal examen hoogstens 30 minuten), recht op auditieve ondersteuning en ICT-ondersteuning; zie artikel 55.2 Examenbesluit.

Op voorspraak van een bevoegd deskundige staan wij leerlingen toe om een laptop te gebruiken. De hulpmiddelen die wij toestaan moeten gericht zijn op het bevorderen van de toegankelijkheid van het examen en mogen geen onderdeel van de exameneisen vervangen. In alle gevallen is het verplicht dat een examenkandidaat in de periode voorafgaand aan het examen oefent met de aangepast(e) vorm(en) van het materiaal. Het is bijvoorbeeld noodzakelijk dat de leerling voldoende vaardig is in het hanteren van het door de school aangeboden programma Kurzweil om hier gebruik van te kunnen maken tijdens het centraal examen.

Naast bovenstaande faciliteiten wil Stichting Markland College haar leerlingen, waar mogelijk, ook op andere gebieden ter wille zijn.

Huiswerk en bordgebruik

- Het huiswerk wordt ruim voor het einde van de les steeds weer op dezelfde plaats op het bord geprojecteerd.
- Bij bordgebruik wordt (indien mogelijk) het geprojecteerde mondeling herhaald.

Toetsing en beoordeling van alle vakken

- Overhoringen en proefwerken worden, indien mogelijk, schriftelijk aangeboden.
- Overhoringen en proefwerken worden aangeboden in een duidelijke lay-out en in een duidelijk lettertype (Arial 12, het standaard lettertype voor het eindexamen).
- Wanneer dyslectische leerlingen behoefte hebben aan meer tijd bij het maken van toetsen, zijn er twee mogelijkheden:
 1. Leerlingen krijgen meer tijd om de toets te maken of
 2. Leerlingen hoeven niet alle opgaven te maken (de docent bepaalt vooraf welke opgaven dat zijn).

Het is aan de docent om te bepalen welke optie het beste aansluit bij de les.

Toetsing en beoordeling van Nederlands en de moderne vreemde talen

- De leerling maakt maximaal één taaltoets per dag. Indien er meerdere taaltoetsen staan ingepland, mag uitstel voor de andere taaltoets(en) aangevraagd worden bij de vakdocent(en) tenminste 2 dagen van te voren. Hierin wordt de regel gehanteerd dat proefwerken voorrang hebben op overhoringen. Met uitzondering van leesvaardigheid en kijk- en luistertoetsen.
- In de onderbouw wordt een aangepaste normering voor spelfouten bij de talen toegepast. De aangepaste normering houdt in dat 50% van de spelfouten wordt meegerekend voor werk waar spelling wordt getoetst.
- Bij de andere vakken dan de talen worden spelfouten niet meegerekend.
- Mondeling toetsen is incidenteel mogelijk in overleg met de vakdocent.
- Bij het schoolexamen en het centraal examen is het examenreglement van toepassing.

Omgang in de klas

- Bij dyslectische leerlingen in de onderbouw bestaat de mogelijkheid om de agenda te laten controleren.
- Taalzwakke leerlingen en leerlingen met dyslexie krijgen geen onverwachte voorleesbeurten.

Om dit beleid zo effectief en goed mogelijk te laten verlopen is het van belang dat de verschillende partijen zich bewust zijn van de rol die zij in dit geheel hebben.

Dit betekent:

- De docent is op de hoogte van het dyslexiebeleid van Stichting Markland College. Hij/zij houdt zich aan de afspraken die met een dyslectische leerling zijn gemaakt en volgt de richtlijnen van Stichting Markland College. Hij/zij is op de hoogte van de ernst van de problematiek.
- De leerling is zich ervan bewust dat hij/zij vanwege zijn/haar beperking zich (veel) meer zal moeten inzetten om meer overeenkomstig zijn/haar capaciteiten te presteren. Hij/zij is bereid de handvatten die hij/zij krijgt aangereikt om met dyslexie om te gaan te gebruiken.
- De ouder(s)/verzorger(s) stimuleren hun zoon/dochter om ondanks zijn/haar dyslexie en de daarbij behorende teleurstellingen toch inzet en inspanning te blijven tonen. Indien zij hun zoon/dochter graag een opleiding overeenkomstig de capaciteiten willen laten volgen, bieden zij hun zoon/dochter thuis zoveel mogelijk de faciliteiten die daarvoor nodig zijn.